

Kaupunkiympäristölautakunta

Pöytäkirja

Aika 01.09.2021 16:00 - 17:20

Paikka Askonkatu 2, kokoustila Salpausselkä/Vesijärvi 4. krs/sähköinen kokous

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Osallistujat	McCarron Francis	puheenjohtaja	
	Immonen Anita	I varapuheenjohtaja	
	Sorsa Tuomas	II varapuheenjohtaja	
	Viinikka Anneli	jäsen	
	Sairomaa Tomi	jäsen	
	Nikkilä Ville	jäsen	
	Rantanen Ida	jäsen	
	Tuomi Maarit	jäsen	
	Hälinen Ville	jäsen	
	Kastehelmi Minerva	jäsen	
	Lampinen Minna	kaupunginhallituksen edustaja	
	Alho Olli	kaupunkikehitysjohtaja, esittelijä	
	Honkanen Petri	maankäytön johtaja, esittelijä	poistui esteellisenä pykälän 9 käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 16.26-16.32
	Lastikka Mika	kaupungininsinööri, esittelijä	
	Kovero Anniina	hallintopäällikkö, pöytäkirjanpitäjä	

Nimi

Tehtävä

Lisätieto

Kaupunkiympäristölautakunnan puolesta

Francis McCarron

Anniina Kovero

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Maarit Tuomi

Ville Hälinen

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa
<http://www.lahti.fi> 07.09.2021

Kaupunkiympäristölautakunnan 17.11. pöytäkirjan pykälään 14 korjattu muutoksenhakuohje hallintolain 51 §:n nojalla (oli hallintovalitus, po. oikaisuvaatimus). Kyseisen pykälän osalta pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa
<http://www.lahti.fi> 26.11.2021.

Anniina Kovero
hallintopäällikkö

§	Otsikko	Sivu
§ 7	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 8	Pöytäkirjan tarkastajat	5
§ 9	Kaupunkiympäristön palvelualueen organisaatiomuutos 1.10.2021 lähtien, virkojen lakkauttaminen ja uusien virkojen perustaminen	6
§ 10	Kaupunkiympäristön palvelualueen seurantaraportti 1.1. - 30.6.2021	12
§ 11	Asemakaavan muutosehdotus A-2823, Koneharjunkadun länsipuoli, Pirttiharju sekä siihen liittyvä tonttijaon muutosehdotus M-21-126	14
§ 12	Asemakaavan muutosehdotus A-2806, Villähde, Heikintie 5 ja 7 sekä siihen liittyvä tonttijaon muutosehdotus M-21-48	22
§ 13	Asemakaavan muutosehdotus A-2814, Porvoonjoentie 1, Laune sekä siihen liittyvä tonttijaon muutosehdotus M-21-71e.	27
§ 14	Nastolan Loistopolun laavun vastaanottaminen Lahden kaupungille ja siirtäminen uuteen paikkaan	33
§ 15	Lukukadun katusuunnitelman hyväksyminen	40
§ 16	Tiedoksi merkittävät asiat	41
§ 17	Muut asiat	42

Kaupunkiympäristölautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 01.09.2021

§ 7

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kaupunkiympäristölautakunta
Pöytäkirja
Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 01.09.2021

nro 2

§ 8

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin jäsenet Maarit Tuomi ja Ville Hälinen.

§ 9

Kaupunkiympäristön palvelualueen organisaatiomuutos 1.10.2021 lähtien, virkojen lakkauttaminen ja uusien virkojen perustaminen

6103/00.01.02.05/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Maankäytön johtaja Petri Honkanen p. 050 5594 160

Kaupungininsinööri Mika Lastikka p. 050 63891

Rakennus- ja ympäristövalvonnan johtaja Mika Kemppainen

p. 044 4826 080

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyy liitteen mukaiset muutokset kaupunkiympäristölautakunnan toimintasääntöön. Muutokset tulevat voimaan 1.10.2021.

Kaupunkisuunnittelun vastualueen johtajan nimikkeeksi muutetaan suunnittelujohtaja.

Kaupunkiympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle 1.10.2021 alkaen lakkautettavaksi seuraavat virat:

- Katupäällikkö

- Kaupunginpuutarhuri
- Liikennesuunnittelupäällikkö
- Satamapäällikkö
- Liikenneinsinööri

Kaupunkiympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle perustettavaksi 1.10.2021 alkaen seuraavat virat:

- Rakennuttamispäällikkö
- Kunnossapitopäällikkö
- Aluepäällikkö
- Suunnittelupäällikkö

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa maankäytön johtaja Petri Honkanen ilmoitti olevansa esteellinen. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 § 1 momentin 1 kohdan perusteella. Petri Honkanen poistui asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Asian käsittelyn kuluessa jäsen Tomi Sairomaa teki seuraavan muutosehdotuksen: "Kaupunkiympäristölautakunta esittää toimintasäännön uudelleen valmistelua ja lisäselvityksien tuomista organisaatiomallin perusteeksi. Tehtäväkuvauksien avaamista ja perusteluja uusien virkojen avaamiselle ja vanhojen virkojen lakkauttamiselle. Samalla esitämme organisaatiomuutoksen alkamista 1.1.2022 lähtien. Lautakunnalle jää aikaa kuulla selvitykset ja säästetään kesken tilikauden tapahtuvista muutokseen liittyvistä kustannuksista."

Jäsen Anneli Viinikka kannatti tehtyä muutosehdotusta.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava ehdotus, minkä johdosta tulee äänestää. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestys ehdotuksen sähköisessä äänestysjärjestelmässä: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Tomi Sairomaan muutosehdotusta, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 6 JAA-ääntä (McCarron, Immonen, Sorsa, Rantanen, Tuomi, Hälinen) ja 4 EI-ääntä (Viinikka, Sairomaa, Nikkilä, Kastehelmi). Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Puheenjohtaja totesi esittelijän päätösehdotuksen tulleen hyväksytyksi.

Perusteluosa

Kaupunkiympäristön palvelualueella on tunnistettu muutostarpeita. Kaupunkiorganisaation sisäisiä rakenteita tarkastellaan ja pieniä muutoksia on tapahtunut 1.6.2021 alkaen kaikilla palvelualueilla tavoitteena entistä toimivampi organisaatio. Huomioitavaa on, että palvelualueella on jo tehty muutoksia rakennus- ja ympäristövalvonnassa. Tätä käynnistettyä työtä jatketaan ja seuraavaksi on tarkoitus tehdä muutoksia kunnallistekniikan ja maankäytön vastuualueilla. Muutoksen vaikutukset koskevat koko palvelualueita, muutoksen tavoitteena on entistä toimivammat palvelualueen prosessit ja sujuvampi yhteistyö. Käynnissä on myös työpistemitoituksen tarkastelu ja fyysisen toimintaympäristön muutokset BWTowerilla.

Perusteita organisaatiomuutokselle on useita. Organisaatorakenne ei vastaa nykyistä tarvetta. Nykyinen virasto-organisaatio on peruja 1960-luvulta, työn tekeminen on muuttunut viime vuosina teknologian kehittyessä ja edelleen palvelualueen muututtua tilaajaorganisaatioksi

vuonna 2016. Toimintaympäristön muutoksiin vastaaminen vaatii organisaatiossa muutoksia. Mm. maankäyttö- ja rakennuslain muutokset ja Lahden seudun mukaan pääsy MAL-sopimusmenettelyyn korostavat maankäytön ja liikenteen suunnittelun parempaa yhteensovittamista. Organisaatiomuutoksen tavoitteena on tarkoituksen mukainen uusi rakenne. Yhteistyön varmistaminen ja palvelualueen prosessien toimivuudet ovat keskiössä. Erityisesti kaupunkiympäristösuunnitelman oppien jatkaminen ja prosessin kehittäminen tehostuu suunnitellulla uudella rakenteella. Yhteenkuuluvat toiminnot saadaan muutoksella entistä lähemmäs toisiaan. Muutoksella saavutetaan entistä selkeämmät roolit, tehtävänkuvat ja vastuut. Em. asiat nousevat esiin jokaisessa työhyvinvointikyselyssä. Projektihankintoja rakentamisessa ja kunnossapidossa tekevät voidaan uudella rakenteella keskittää yhteen. Muutoksen suunnittelussa on tunnistettu uusia tehtävatarpeita. Talousnäkökulmasta todetaan, että irtisanomisia ei tule toteutumaan, mutta työn sujumuuden tarve, työhyvinvointi ja jaksaminen sekä kiristyvä kuntatalous on mukana muutossuunnittelussa. Suunnitellulla muutoksella ei ole budjettivaikutuksia eikä vaikutuksia henkilöstömäärään.

Suunniteltuja muutoksia on tunnistettu usealla eri tasolla.

Kaupunkirakenteen suunnittelu ja toteutus sekä ylläpito on selkeintä jakaa omille vastualueilleen nykyistä selkeämmin. Vastualueiden nimet vaihdetaan paremmin toimintaa kuvaaviksi. Kunnallistekniikka muutetaan kaupunkitekniikan vastualueeksi sekä maankäyttö ja aluehankkeet kaupunkisuunnittelun vastualueeksi. Tehtävänkuviiin ja nimikkeisiin sekä palvelussuhteen ehtoihin esitetään muutoksia. Kaupunkisuunnittelun vastualueen johtajan nimike esitetään muutettavaksi suunnittelujohtajaksi, joka kuvaa vastualueen tehtävää paremmin kuin nykyinen nimike. Virkoihin tulee myös muutoksia niin, että uusia

virkoja perustetaan ja entisiä lakkautetaan. Osa henkilöistä sijoittuu toiselle vastuualueelle. Kaupunkitekniikan vastuualueen sisälle esitetään muodostettavaksi 3 uutta palveluyksikköä ja kaupunkisuunnittelun vastuualueen sisälle 1 uusi palveluyksikkö sekä hanketiimi. Uudet perustettavat päällikkövirat (4) sijoittuvat palveluyksiköihin. Uusien palveluyksikköjen päälliköitä haetaan kiinnostuksen osoituksen menettelyllä.

Suunnitelman mukaan teemalliset yksiköt (katutila, vihertoimi, satamat, liikenne) muutetaan toiminnallisiksi (rakentaminen, kunnossapito, alueiden käytön hallinta, suunnittelu). Tämän seurauksena kaupunkiympäristön palvelualueen organisaatiomuutoksessa virkoja tultaisiin lakkauttamaan ja tehtävät tultaisiin järjestämään uudella tavalla, uudistetussa palveluyksikkö rakenteessa. Virkatehtäviä hankintojen, kadunpito päätösten, satamaviranomaistoimintojen, vahingonkorvauspäätösten, sijoituslupien ja suunnitelmien vahvistusten osalta esitetään keskitettäväksi yksiköiden päälliköille. Kaupunkiympäristöön tultaisiin perustamaan uusia työsopimussuhteisia tehtäviä.

Suunnitellusta organisaatiomuutoksesta on informoitu kaupunkiympäristön yhteistyöryhmässä 24.5.2021 päaluottamusmiehiä. Asiaa on käsitelty yhteistoiminnan hengessä henkilöstöinfossa 25.5.2021, henkilöstöä on osallistettu muutokseen valmistelun työpajoissa 1.6. ja 7.6.2021 sekä kaupunkiympäristön palvelualueen yhteistyöryhmässä 14.6.2021. YT-menettelyn virallinen osuus päätettiin kokouksessa 21.6.2021. Palvelualueella on käynnissä henkilöstön kuulemiset organisaatiomuutoksen vaikutuksista.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Kaupunkiympäristölautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Oikaisuvaatimus toimintasäännön hyväksymisen osalta.

Muutoksenhakukielto lakkautettavien ja perustettavien virkojen osalta.

Toimenpiteet

Ote: kaupunkiympäristön palvelualue

Lautakunta: Kh

Äänestystiedot

Jaa / Ei / Tyhjä

Liitteet

Maankäyttö- ja aluehankkeiden sekä kunnallistekniikan nykyinen organisaatiokaavio

Kaupunkisuunnittelun ja kaupunkitekniikan organisaatiokaaviot

Kaupunkiympäristön toimintasääntö 1.10.2021 alkaen (muutokset näkyvissä)

Kaupunkiympäristön toimintasääntö 1.10.2021 alkaen (puhdas versio)

Rakennusvalvonnan delegointimatriisi 1.7.2019 alkaen

Ympäristövalvonnan delegointimatriisi 1.7.2019 alkaen

Ympäristöterveyden delegointimatriisi 1.1.2019 alkaen

Jätelautakunnan päätöksentekomatriisi 1.5.2021

Äänestystiedot §9

Kaupunkiympäristölautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 01.09.2021

§ 10

Kaupunkiympäristön palvelualueen seurantaraportti 1.1. - 30.6.2021

807/02.00.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Controller Minna Vilen p. 044 790 9329

Henkilöstöpäällikkö Pekka Nikulainen p. 050 387 8780

Strategiasuunnittelija Olli Toivonen p. 044 482 6180

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunkikehitysjohtaja Alho Olli

Päätösehdotus

Lautakunta merkitsee tiedoksi kaupunkiympäristön palvelualueen seurantaraportin ajalta 1.1. - 30.6.2021.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus on 30.11.2020 § 321 hyväksynyt vuoden 2021 talousarvion toimeenpano-ohjeet. Ohjeissa edellytetään, että palvelualue raportoi lautakunnalle määrärahojen käytöstä vähintään neljännesvuosittain.

Kaupunkiympäristön palvelualueen seurantaraportti ajalta 1.1. – 30.6.2021 sekä strategian puolivuosisraportti 2021 on esitetty liitteissä.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kaupunkiympäristölautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Toimenpiteet

–

Liitteet

Kaupunkiympäristön palvelualueen seurantaraportti tammi-kesäkuu 2021

KYMP strategian puolivuotisraportti 2021

§ 11

Asemakaavan muutosehdotus A-2823, Koneharjunkadun länsipuoli, Pirttiharju sekä siihen liittyvä tonttijaon muutosehdotus M-21-126

1621/10.02.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaavoitusarkkitehti Markus Lehmuskoski p. 050 398 5113

Tonttijaosta kiinteistörekisterinhoitaja Eija Eskelinen p. 040 833 8675

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Maankäytön johtaja Honkanen Petri

Päätösehdotus

Lautakunta päättää hyväksyä asemakaavan muutosehdotuksen A-2823 sekä siihen liittyvän tonttijaon muutosehdotuksen M-21-126 asetettavaksi julkisesti nähtäville.

Mikäli mahdolliset muistutukset eivät anna muuhun aihetta, lautakunta esittää, että kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2823, jolla muodostuu Lahden kaupungin Pirttiharjun (31.) kaupunginosan korttelin 31003 tontit 12-17 sekä Lahden kaupungin Pirttiharjun (31.) kaupunginosan korttelin 31003 tontteja 12-17 koskevan tonttijaon muutosehdotuksen M-21-126.”

Perusteluosa

Lahden kaupungin Pirttiharjun (31.) kaupunginosan korttelin 31003 tontteja 4 ja 5 sekä 8-11 koskeva asemakaavan muutosehdotus A-2823 (Koneharjunkadun länsipuoli, Pirttiharju) sekä siihen liittyvä tonttijaon muutosehdotus M-21-126.

Asemakaavan muutos tehdään kaupungin aloitteesta. Asemakaavatyön tavoitteena on kerrostalotonttien muuttaminen rivitalotonteiksi.

Lahden kaupungin strategian 2030 mukaisesti asemakaavan muutos edistää kestäväen kehityksen mukaista yhdyskuntarakenteen täydentymistä mahdollistamalla käytöstä poistuneen teollisuusalueen muutoksen asuinalueeksi olemassa olevien palveluiden, virkistysalueiden, kunnallistekniikan ja liikenneyhteyksien läheisyydessä (A4). Kaavamuutos vaalii pohjaveden suojelua (A6) sekä luo samalla uutta, vetovoimaista ja viihtyisää asuin- ja elinympäristöä (A1, A4). Kaavamuutoksella parannetaan myös ympäristön turvallisuutta (C2) osoittamalla käytöstä poistuneelle ja tyhjillään olevalle teollisuusalueelle uusi asumisen käyttömahdollisuus.

Asemakaavan muutoksella osoitetaan aiemmin kerrostalokäyttöön tarkoitetut tontit 4, 5 ja 11 rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialueeksi (AR-1). Rakentaminen osoitetaan Koneharjunkadun suuntaiseksi siten, että asuinrakennukset sijoittuvat tonttien keskelle ja Koneharjunkadun varteen tulee toteuttaa erillisten talousrakennusten rivistö (t). Asuntojen pihat sijoittuvat lännen puolelle ja kulkureitit jäävät rivitalojen ja talousrakennusten väliselle alueelle.

Talousrakennuksiin saa toteuttaa autotallin, varasto-, sauna- tai työtiloja. Suunnittelualueen länsiosassa aiemmin rivitalotonteiksi osoitetut tontit 8 ja 9 sekä kerrostalotontti 10 muutetaan kaavalla rivitalojen ja muiden kytkettyjen sekä erillisten asuinrakennusten korttelialueeksi (AP-1). Näillä

tonteilla väljennetään aiemman kaavan mukaista rakennusten sijoittelua sekä nostetaan aiempien rivitalotonttien rakentamistehokkuutta.

Rakentaminen sallitaan kaikilla tonteilla yhteen tasoon ja rakennusten julkisivuihin liittyen annetaan erityisiä määräyksiä (ju-1, ju-2).

Asuinrakennukset on jaoteltava asuntokohtaisesti erivärisiin osiin vähintään kolmella eri värisävyllä. Tonttien reuna-alueet puistoa, katualueita sekä toisia tontteja vasten määrätään istutettavaksi (is).

Rakentaminen sallitaan kaikilla tonteilla tehokkuudella (rakennusoikeuden suhde tontin pinta-alaan) $e=0.25$.

Kaavalla annetaan myös muuntamon rakennusala, kattolappeiden suuntaa, istutettavaa puuriviä, näkemäalueita sekä liittymäkieltoja koskevia määräyksiä.

Lähtötiedot

Lahden kaupunki omistaa kokonaisuudessaan suunnittelualueen.

Suunnittelualue on entistä, 1960-luvulla kaavoitettua teollisuusaluetta.

Alueen ensimmäiset teollisuusrakennukset rakentuivat Koneharjunkadun itäpuolelle. Suunnittelualueen tontit ovat tyhjiä ja esirakennettuna.

Suunnittelualueella ei ole rakennuksia.

Suunnittelualueella ei ole erityisiä luonnonympäristöön liittyviä arvoja, alue on esirakennettua, entistä teollisuusaluetta. Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä luoteispuolella sijaitsee Kintterön luonnonsuojelualue. Suunnittelualueen luoteis- ja länsipuolella on liito-oravien elinympäristöjä ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaita alueita (LUMO-alueet). Suunnittelualue on pohjaveden muodostumisaluetta.

Suunnittelualueen luoteispuolella noin 10 metrin etäisyydellä kulkee ulkoilu- ja virkistysreitti. Suunnittelualueen katualueille on toteutettu vesihuoltoverkostoa tonttiliittymineen, sähkölinjoja sekä kaukolämpöputkia. Koneharjunkadun varteen on toteutettu pysäköintiä.

Suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole asukkaita. Koneharjunkadun pohjoispäässä on yksi Salpausselän ulkoilureitistön liittymäpisteistä pysäköintipaikkoineen. Suunnittelualueen lähimmät kaupalliset palvelut sijoittuvat Hollolan kunnan puolelle noin 700 metrin päähän. Päijät-Hämeen keskussairaala sijaitsee noin 800 metrin etäisyydellä alueen itäpuolella.

Lähtötiedot on kuvattu tarkemmin asemakaavan selostuksessa.

Kaavatilanne

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa suunnittelualue sijoittuu taajamatoimintojen alueelle (A). Oikeusvaikutteisessa Lahden läntisten osien osayleiskaavassa Y-202 suunnittelualue on merkitty asuinalueeksi (A-25). Suunnittelualueella on voimassa vuonna 2016 hyväksytty asemakaava A-2605a. Voimassa olevassa asemakaavassa Koneharjunkadun ja Reunakadun varren tontit 4, 5, 10 ja 11 on merkitty asuinkerrostalojen korttelialueeksi (AK), ja Akselikadun varren tontit 8 ja 9 on osoitettu rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialueeksi (AR)

Asemakaavan muutoksen vaikutukset

Asemakaavan vaikutusalueella ei ole asukkaita. Kaavalla mahdollistetaan aiemman nelikerroksisen kerrostalorakentamisen sijaan vain

yksikerroksinen rakentaminen, millä on vaikutusta suunnittelualueen sekä viereisen virkistysalueen käyttäjien oloihin. Myös alueen tulevien asukkaiden kannalta yhtenäinen, yksikerroksinen rakentaminen Koneharjunkadun länsipuoleisella alueella lisää viihtyisyyttä, vaikka kaavalla osin tiivistetään ja tehostetaan rakentamista.

Asemakaavalla ei ole olennaisia vaikutuksia maa- ja kallioperään. Alue on aiemmin ollut teollisuuskäytössä, mihin verraten uusi käyttötarkoitus suojelee alueen pohjaveden laatua paremmin. Suunnittelualueella ei ole luontoarvoiltaan merkittävää luonnonympäristöä. Suunnittelualue sijoittuu melko lähelle luoteispuolella sijaitsevaa luonnonsuojelualuetta sekä luontoarvoiltaan merkittäviä alueita. Aluerajaus on kuitenkin ratkaistu jo aiemman asemakaavatyön yhteydessä, eikä nyt laadittava kaavamuutos ulotu tonteille, jotka sijaitsevat lähimpänä luontoarvoiltaan merkittäviä alueita. Näiden tonttien osalta esimerkiksi rakennusten suuntaus säilyy aiemman, voimassa olevan asemakaavan mukaisena. Asemakaavalla on osoitettu istutettavia alueita, jotka osaltaan lisäävät alueen vihreyttä.

Suunnittelualue tukeutuu olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja liikenneverkkoon. Uudisrakentaminen täydentää yhdyskuntarakennetta. Alueella on olemassa olevat, hyvät kävelyn, pyöräilyn ja julkisen liikenteen yhteydet. Tiivistäminen on myös yhdyskunta- ja energiataloudellisesti kaupungille kannattavaa. Uusi kaava parantaa entisen teollisuusalueen uudiskäytön toteutumismahdollisuuksia.

Kaavamuutoksella on vaikutuksia Reunakadun ja Koneharjunkadun varren katutilaan, kaupunkikuvaan ja maisemaan. Koneharjunkadun varren rivitalotonttien osalta kaavassa annetaan erityisiä määräyksiä kadun varren talousrakennusten sijoittelun, julkisivujen ja massoittelemuksen suhteen sekä puurivin istuttamiseen. Talousrakennusrivistä muodostuu koko

rivitaloalueen julkisivu, mikä näkyy myös ohikulkijoille Reunakadulta saakka.

Kaavan mahdollistamat uudet asukkaat parantavat osaltaan lähialueen elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymistä. Kaava vaikuttaa osaltaan myös Hollolan kunnan puolella sijaitseviin palveluihin.

Vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) laadittiin ja asetettiin nähtäville kaavahankkeen kotisivulle 13.4.2021. Luonnosvaiheen kuuleminen järjestettiin 18.5.–1.6.2021, missä yhteydessä pyydettiin myös viranomaislausunnot. Kaavatyöhön liittyvä aineisto on ollut nähtävillä kaavahankkeen kotisivulla internetissä.

Valmistelu on tarkemmin kuvattu asemakaavan selostuksessa.

Luonnosvaiheen kuulemisessa saadut lausunnot sekä niiden huomioiminen on kuvattu lyhennettyinä asemakaavan selostuksessa. Saadut lausunnot ovat kokonaisuudessaan päätösehdotuksen liitteenä.

Kaavaehdotusta on muokattu luonnosvaiheen kuulemisen jälkeen siten, että siihen on lisätty pohjaveden suojelua koskeva määräys (pv-1). Kaavaan on myös lisätty määräys hulevesien johtamisesta imeytyskaivon kautta hulevesiviemäriin (hu) vesiensuojelun yksikön kanssa käydyn keskustelun perusteella. Vähähiilisyden edistämiseksi kaavaan on sisällytetty määräys puun käyttämisestä pääasiallisena runko- ja julkisivumateriaalina (ju-1, ju-2).

Muuntamolle osoitettua rakennusala (z) on laajennettu saadun lausunnon mukaisesti. Lisäksi kaavaehdotukseen on kunnallistekniikan kanssa käydyn

keskustelun perusteella lisätty näkemäalueita koskevat merkinnät (nä) sekä muutettu joltain osin liittymäkieltoja koskevia kaavamääräyksiä.

Asemakaavan muutoksen yhteydessä tehdään MRL 78 §:n mukaisesti Pirttiharjun (31.) kaupunginosaan seuraava tonttijaon muutos: M-21-126 korttelin 31003 tontteja 12-17 koskien.

Maankäytösopimus: Asemakaavan muutos ei edellytä maankäytösopimusta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kyla: kuulutus, kh

Kh: ote pöytäkirjasta ilman liitteitä sitä pyytäneille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille, kv

Kv: ote pöytäkirjasta ilman liitteitä sitä pyytäneille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille, sähköinen tiedoksianto Hämeen ELY-keskukselle

Lainvoimaisuuskysely Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta

Lainvoimaiseksi tulon jälkeen: kuulutus,

sähköisesti: kuulutus Hämeen ELY-keskus,

kuulutus + kartta Hämeen Maanmittauslaitos,

kuulutus + kartta Päijät-Hämeen liitto,

kuulutus kaupunkiympäristön palvelualueen maankäyttö ja aluehankkeet

Kaupunkiympäristölautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Liitteet

- A-2823 Kaavaselostus ja seurantalomake
- A-2823 Kaavaehdotuskartta
- A-2823 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)
- A-2823 Havainnollistava aineisto
- A-2823 Luonnosvaiheen lausunnot
- A-2823 Tonttijakokartta

§ 12

Asemakaavan muutosehdotus A-2806, Villähde, Heikintie 5 ja 7 sekä siihen liittyvä tonttijaon muutosehdotus M-21-48

2381/10.02.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginarkkitehti Anne Karvinen-Jussilainen p. 050 387 8715 Tonttijaon osalta kiinteistöinsinööri Mika Järvelä p. 050 398 5386

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Maankäytön johtaja Honkanen Petri

Päätösehdotus

Lautakunta päättää hyväksyä asemakaavan muutosehdotuksen A-2806, joka koskee Lahden kaupungin Villähteen (34.) kaupunginosan korttelin 48 tontteja 11 ja 12, sekä niitä koskevan tonttijakoehdotuksen M-21-48.

Perusteluosa

Lahden kaupungin Villähteen (34.) kaupunginosan korttelin 48 tontteja 11 ja 12 koskeva asemakaavan muutosehdotus A-2806, Heikintie 5 ja 7

Asemakaavan muutos on tullut vireille yksityisen aloitteesta.

Kaavamuutoksen tavoitteena on tarkistaa tonttijakoa ennen kaavaa muodostetun määräalan perusteella.

Lahden strategian mukaisesti kaavamuutos edistää kestävän kehityksen mukaista yhdyskuntarakennetta ja liikkumista.

Suunnittelualue on yksityisen omistuksessa.

Asemakaavan muutoksella suunnittelualan käyttötarkoitus säilyy erillispientalojen korttelialueena (AO). Suunnittelualan kokonaispinta-ala on 5628 m², asemakaavan muutoksessa muodostuu kaksi lähes samankokoista tonttia. Molemmille tonteille rakennusoikeutta on merkitty 300 k-m², tällöin tonttien yhteismäärällinen rakennusoikeus vähenee 900 k-m²:stä 600 k-m². Kerrosluku päärakennuksen rakennusalalla on II. Yksikerroksisen talousrakennuksen rakennusalat merkitään tonttien eteläosaan rajautuen eteläosassa johtorasitteseen. Tonteille merkitään hulevesi-, pohjaveden suojele-, melu- ja tärinä määräys. Heikintiehen rajautuvalla pohjoisrajalla on istutettavan alueen osat.

Asemakaavan muutoksen yhteydessä tehdään tonttijako M-21-48.

Kaavatilanne:

Maakuntakaava:

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 alue on taajamatoimintojen aluetta (A).

Villähde - Koiskalan osayleiskaava:

Villähde – Koiskalan osayleiskaavassa suunnittelualue on pientalovaltaista asuin aluetta (AP).

Asemakaava:

Voimassa olevassa asemakaavassa (13.10.2010, N-358) alue on erillispientalojen korttelialuetta (AO).

Vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa:

Vireille tulosta on ilmoitettu kaavoituskatsauksessa 5.3.2021 (kohde 60) sekä kuulemiskirjeen yhteydessä 25.3.2021. Valmisteluvaiheen kuuleminen

järjestettiin 25.3. – 12.4.2021. Kaavahankkeesta kuultiin viranomaisia ja selostuksen luonnos toimitettiin Hämeen elinkeino, -liikenne- ja ympäristökeskukselle valmisteluvaiheen kuulemisen yhteydessä. Selostuksen luonnos asetettiin nähtäville kaavamuuotshankkeen kotisivulle. Kaavaluonnosta ja selostuksen luonnosta päivitettiin 6.4.2021 lisäten melu- ja tärinä määräys.

Kaavahankkeesta on kuultu viranomaisia ja kaavan osallisia.

Hämeen ELY:llä ei ollut huomautettavaa kaavaratkaisuun. Lausunnon perusteella kaavaselistusta on täydennetty kohdassa vaikutukset ihmisten terveyteen ja viihtyisyyteen.

Väylävirasto lausui rataosuudella olevan tarve varautua lisäraiteiden rakentamiseen todeten samalla, että esitetyt etäisyydet radasta ovat mahdollisten lisäraiteiden kannalta riittävät kaavaluonnoksessa.

Väylävirastolla ei ole huomautettavaa kaavaluonnoksen melumerkintöihin.

Lausuntoprosessin aikana päivitettyssä kaavaluonnoksessa (6.4.2021) on tärinän vaikutukset huomioitu kaavaan asianmukaisin merkinnöin, joten päivitettyyn versioon ei Väylävirastolla ole tärinän osalta huomautettavaa.

Ympäristöpalvelut lausuiivat, että ääneneristävyysvaatimukset tulee huomioida kaavamerkinnöissä.

Lausunto huomioitiin jo kuulemisaikana ja melu- sekä tärinä määräykset päivitettiin kaavaluonnokseen ja selostusluonnokseen 6.4.2021.

Telia Finland Oy:llä, Posti Oy:llä ei ollut kaavaluonnokseen huomautettavaa.

Osallisilta ei saatu kuulemisaikana mielipiteitä.

Lausunnot ovat kokonaisuudessaan listan liitteenä.

Asemakaavan muutos ei vaadi maankäyttösopimusta.

Asemakaavan muutos tehdään kaupungin aloitteesta liittyen Nastolan ja Lahden kuntien yhdistymisen edellyttämien tonttijakojen laatimiseen.

Asemakaavan muutos ei ole vaikutuksiltaan merkittävä. MRL 52 §:n mukaisesti Lahden kaupungin hallintosäännössä muut kuin vaikutukseltaan merkittävät kaavat on delegoitu teknisen ja ympäristölautakunnan hyväksyttäväksi.

Tekninen ja ympäristölautakunta käsitteli asiaa kokouksessaan 18.5.2021 § 82

Asian esittelijän maankäytön johtajan Petri Honkasen päätösehdotus oli seuraava:

”Lautakunta päättää hyväksyä asemakaavan muutosehdotuksen A-2806, joka koskee Lahden kaupungin Villähteen (34.) kaupunginosan korttelin 48 tontteja 11 ja 12, sekä niitä koskevan tonttijaon M-21-48 asetettavaksi julkisesti nähtäville.”

Asemakaavan muutosehdotus A-2806 on ollut maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyssä järjestyksessä julkisesti nähtävillä 3.6. – 5.7.2021 eikä sitä vastaan ole tehty muistutuksia.

Ehdotus hyväksyttiin.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Valitusosoitus Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Toimenpiteet

Ote pöytäkirjasta ilman liitteitä hakijalle [REDACTED]
ja sitä pyytäneille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille, sähköinen tiedoksianto Hämeen ELY-keskukselle

Lainvoimaisuuskysely Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta.

Lainvoimaiseksi tulon jälkeen: kuulutus,
sähköisesti: jäljennös kuulutuksesta Hämeen ELY-keskus,
jäljennös kuulutuksesta + kartta Hämeen Maanmittauslaitos
jäljennös kuulutuksesta + kartta Päijät-Hämeen liitto,
jäljennös kuulutuksesta + kartta Kaupunkiympäristön palvelualueen
maankäyttö ja aluehankkeet -yksikkö

Liitteet

- A-2806 Kaavaehdotuskartta
- A-2806 Kaavaselostus ja seurantalomake
- A-2806 Luonnosvaiheen lausunnot
- A-2806 Kaavoitushakemus
- A-2806 Tonttijakokartta M-21-48

§ 13

Asemakaavan muutosehdotus A-2814, Porvoonjoentie 1, Laune sekä siihen liittyvä tonttijaon muutosehdotus M-21-71e.

2988/10.02.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaavoitusarkkitehti Jaana Huovinen p. 044 482 6415

Tonttijaon osalta kiinteistöinsinööri Mika Järvelä p. 050 398 5386

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Maankäytön johtaja Honkanen Petri

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä asemakaavan muutosehdotuksen A-2814, joka koskee Lahden kaupungin kaupunginosan 24, Laune, korttelin 24205 tonttia 2 sekä lähivirkistys- ja puistoaluetta, sekä Lahden kaupungin kaupunginosan 24, Laune, korttelin 24205 tonttia 2 koskevan tonttijaon muutosehdotuksen M-21-71.

Perusteluosa

Lahden kaupungin Laune (24.) kaupunginosan korttelin 24205 tonttia 2 sekä lähivirkistys- ja puistoaluetta koskeva asemakaavan muutosehdotus A-2814 (Porvoonjoentie¹) sekä siihen liittyvä tonttijaon muutosehdotus M-21-71.

Asemakaavan muutos laaditaan yksityisen kiinteistönomistajan aloitteesta. Kaavan tarkoituksena on laajentaa tonttia 2, osoitteessa Porvoonjoentie 1,

liittämällä osa tontin länsipuolella olevasta vuokra-alueesta nykyiseen tonttiin. Samalla tarkistetaan tonttiin rajautuvan puistoalueen kaavamerkintä sekä osoitetaan puistoalueelle ohjeellinen reitti yleiselle jalankululle ja pyöräilylle.

Kaava-alue käsittää kiinteistön 398-24-205-2 osoitteessa Porvoonjoentie 1 sekä sitä ympäröivän Puopuistikko- nimisen puistoalueen.

Kaavamuutoksessa kiinteistön länsireunalla sijaitseva osa vuokra-alueesta liitetään nykyiseen tonttiin, joka on osoitettu kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialueeksi (YK-1).

Puopuistikko-nimisen puistoalueen (VP-1) kautta on osoitettu ohjeellinen reitti yleiselle jalankululle ja pyöräilylle. Porvoonjoen ranta-alue on osoitettu merkinnällä VL/s-1: lähivirkistysalue. Maisema- ja luontoarvoiltaan tärkeä metsä, jonka olemassa olevat ympäristöarvot säilytetään. Puopuistikko-niminen puistoalue (VP-1) määrätään toteutettavaksi lehtipuuvaltaisena ja monimuotoisena siten, että se kytkeytyy luontevasti Porvoonjoen ranta-alueeseen VL/s-1.

Kaupungin strategian (2017) mukaisesti: Kaava edistää kestävä kehityksen mukaista yhdyskuntarakennetta ja liikkumista (A4). Kaavassa on huomioitu luonnon monimuotoisuuden säilyminen alueella (A6).

Lähtötiedot

Kaava-alue sijaitsee pientalovaltaisella asuinalueella Porvoonjoen itärannalla, Launeen kaupunginosassa, noin 3 kilometrin etäisyydellä keskustasta. Kaava-alue muodostuu tontista 2, osoitteessa Porvoonjoentie 1, jossa sijaitsee seurakuntarakennus sekä sitä ympäröivästä puistoalueesta.

Suunnittelualan pinta-ala on noin 2 ha.

Suunnittelualueella ei ole arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä eikä alue kuulu pohjavesialueeseen. Alue rajautuu Porvoonjokeen, joka on LUMO-kohde.

Kaavatilanne

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa alue on taajamatoimintojen aluetta (A).

Lahden läntisten osien osayleiskaavan Y-202 (lainvoimainen 5.10.2017) mukaan suunnittelualue sijaitsee asumiskäyttöön tarkoitettulla alueella (A).

Voimassa olevassa asemakaavassa A-186 (lainvoimainen 10.9.1984) tontti 2 on osoitettu kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialueeksi. Asuinhuoneistoja sallitaan ainoastaan kiinteistönhoidolle välttämätöntä henkilökuntaa varten (YK-5). Rakennusoikeutta 1000 k-m² ja enimmäiskerrosluku II. Pysäköintimittaus: 1 ap/ 7 ip (merkintä osoittaa kuinka monta istuinpaikkaa kohti on varattava 1 autopaikka, 1 ap/asunto (merkintä osoittaa kuinka monta autopaikkaa asuntoa kohti on varattava).

Tontilla 2 on osoitettu sähkölinjan aluevaraus.

Tontin 2 eteläpuolella on lähivirkistysalue (VL), jonka kautta on osoitettu ohjeellinen kevyenliikenteen väylä puistoalueelle.

Tontin 2 ja Porvoonjoen välisellä alueella on voimassa asemakaava 29154/A (lainvoimainen 5.9.1966). Alue on osoitettu luonnontilaiseksi puistoalueeksi (PL).

Asemakaavan muutoksen vaikutukset

Kaavassa aikaisemmin vuokra-alueella sijainnut tontin pysäköintialue liitetään tonttiin. Kaavamuutoksella ei ole vaikutusta kaupunkikuvaan; tontin käyttötarkoitus säilyy ennallaan, kaava-alueelle ei osoiteta uudisrakentamista eikä sieltä pureta rakennuksia. Puistoalueelle on

osoitettu ohjeellinen kävelyille ja pyöräilylle varattu alueen osa, joka mahdollistaa pääsyn Porvoonjoen ranta-alueelle Eteläiseltä Rengastieltä ja Porvoonjoentieltä.

Kaavamuutoksen myötä puistoalueen saavutettavuus paranee, mikä lisää kuntalaisten virkistysmahdollisuuksia alueella. Porvoonjoen rannan lehtometsän arvot on huomioitu kaavamääräyksellä.

Vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa

Asemakaavatyön vireille tulosta on ilmoitettu MRL 63 §:n mukaisesti 5.3.2020 julkaistussa Lahden kaupungin kaavoituskatsauksessa (kohde 57. Laune, Porvoonjoentie 1). Luonnosvaiheen kuuleminen järjestettiin 15.-30.4.2021. Kuulemisen yhteydessä pyydettiin myös viranomaislausunnot. Kaavatyöhön liittyvä aineisto on ollut nähtävillä kaavahankkeen kotisivuilla internetissä.

Kaavahankkeesta on kuultu viranomaisia ja kaavan osallisia. Kaavaluonnoksen kuulemisaikana saatiin kolme lausuntoa. Kaavaluonnoksesta ei jätetty mielipiteitä.

Päijät-Hämeen pelastuslaitoksella ja LE-Sähköverkko Oy:llä ei ollut huomautettavaa. Hämeen ELY-keskus katsoo, että VP-alueen määräyksiä tulee tarkentaa siten, että puistoalue määrätään toteutettavaksi lehtipuuvaltaisena ja monimuotoisena siten, että se kytkeytyy luontevasti Porvoonjoen ranta-alueeseen (VL/s-1).

Saadut lausunnot ovat kokonaisuudessaan listatekstin liitteenä. Luonnosvaiheen jälkeen saatujen lausuntojen perusteella kaavaehdotusta on tarkennettu Hämeen ELY-keskuksen lausunnon mukaisesti.

Asemakaavan muutoksen yhteydessä tehdään MRL 78 §:n mukaisesti Launeen (24.) kaupunginosaan seuraava tonttijaon muutos: M-21-71.

Tekninen ja ympäristölautakunta käsitteli asiaa 16.6.2021 § 98.

Asian esittelijän, maankäytön johtaja Petri Honkasen päätösehdotus oli seuraava:

”Tekninen ja ympäristöautakunta päättää hyväksyä asemakaavan muutosehdotuksen A-2814, joka koskee kaupunginosan 24, Laune, korttelin 24205 tonttia 2 sekä lähivirkistys- ja puistoaluetta, sekä siihen liittyvän tonttijaon muutosehdotuksen M-21-71 asetettavaksi julkisesti nähtäville.”

Ehdotus hyväksyttiin.

Asemakaavan muutosehdotus on ollut maankäyttö- ja rakennuslaissa säädettyssä järjestyksessä julkisesti nähtävillä 24.6.-10.8.2021, eikä sitä vastaan ole tehty muistutuksia

Maankäyttösopimus: asemakaavan muutos ei edellytä maankäyttösopimusta.

Asemakaavan muutos ei ole vaikutukseltaan merkittävä. MRL 52§:n mukaisesti kaupungin hallintosäännössä muut kuin vaikutukseltaan merkittävät kaavat on delegoitu teknisen ja ympäristölautakunnan hyväksyttäväksi

Asemakaavan muutoksen laatimisesta peritään hakijalta MRL 59 §:n nojalla taksan mukainen maksu 2500 euroa ja tonttijaon muutoksen laatimisesta MRL 82 §:n nojalla 515 euroa.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

valitusosoite Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Toimenpiteet

Ote pöytäkirjasta ilman liitteitä hakijalle: [REDACTED]
[REDACTED], ote pöytäkirjasta ilman liitteitä
muistutuksen tekijöille, ote pöytäkirjasta ilman liitteitä sitä pyytäneille
kunnan jäsenille, sähköinen tiedoksianto Hämeen ELY –keskukselle.
Lainvoimaisuuskysely Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta.
Lainvoimaiseksi tulon jälkeen: kuulutus sähköisesti:
kuulutus Hämeen ELY -keskus,
kuulutus + kartta Hämeen Maanmittauslaitos,
kuulutus + kartta Päijät-Hämeen liitto,
kuulutus kaupunkiympäristön palvelualueen maankäyttö ja aluehankkeet
laskutus

Liitteet

- A-2814 Kaavaselostus ja seurantalomake
- A-2814 Kaavaehdotuskartta
- A-2814 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)
- A-2814 Ehdotusvaiheen lausunnot
- A-2814 Hakemus
- A-2814 Tonttijakokartta M-21-71
- A-2814 Lausunnot kaavaluonnoksesta

§ 14

Nastolan Loistopolun laavun vastaanottaminen Lahden kaupungille ja siirtäminen uuteen paikkaan

1423/10.03.01.05/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Ylläpitohortonomi Seija Nurkkala p. 044 416 3997

Päätös

Jäsen Tomi Sairomaan muutosehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä Loistopolun laavun vastaanottamisen Lahden kaupungille sekä siirtämisen uuteen paikkaan.

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä jäsen Tomi Sairomaa teki seuraavan muutosehdotuksen: "Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä Loistopolun laavun vastaanottamisen Lahden kaupungille ja säilyttämisen samalla paikalla, missä laavu sijaitsee." Jäsen Ida Rantanen kannatti tehtyä muutosehdotusta.

Puheenjohtaja tiedusteli lautakunnalta, voidaanko jäsen Tomi Sairomaan muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti vai asetetaanko se pohjaehdotusta vastaan. Lautakunta hyväksyi yksimielisesti jäsen Tomi Sairomaan muutosehdotuksen

Perusteluosa

Nastolan seurakunta on rakentanut laavun Loistopolun varrelle Nastolaan vuonna 2009 Nastolan kunnan myöntämän sijoitusluvan mukaan Nastolan Kouluharjun alueelle (Nastolan, kortteli 7310, tontti 1) ja ulkoilureitin väliselle alueelle, joka nyt on Lahden kaupungin omistuksessa.

Laavu on siirtynyt Lahden seurakuntayhtymän omistukseen Nastolan seurakunnan liittyessä Lahden seurakuntayhtymään 2016 kuntaliitoksen myötä

Lahden seurakuntayhtymällä ei ole ollut paikkaa laavulle omien kiinteistöjensä alueella ja päätyessään luovuttamaan laavun Lahden kaupungille on toivonut sille uutta paikkaa Nastolan alueelta huomioiden asumisturvallisuuden ja -viihtyisyyden sekä erityisesti koululaisten laavun käyttömahdollisuuden jatkumisen.

Lahden seurakunta on saanut valituksia laavun käytön aiheuttamista häiriöistä useasti viime vuosien aikana. Myös poliisi ja pelastuslaitos on vastaanottanut useita ilmoituksia laavun aiheuttamista savu-, käry-, ja meluhaitoista. Palotarkastaja on esittänyt Lahden seurakuntayhtymälle ja Lahden kaupungille laavun siirtämistä tai tulentekomahdollisuuden poistamista. Pelastuslaitos perustelee tätä asumisturvallisuuteen ja -viihtyvyyteen liittyvillä seikoilla.

Maankäyttö on etsinyt sille uuden sopivamman paikan palo- ja pelastusviranomaisten esityksen mukaisesti. Uusi turvallisempi sijoituspaikka asumukseen nähden n. 500 m päässä nykyisestä sijoituspaikasta, lähempänä Kukkasen koulua, mahdollistaa sekä koululaisten että kaikkien retkeilijöiden ja luonnossa liikkuvien laavun käytön myös jatkossa.

Laavun nykyinen sijainti ja ehdotus uudesta sijoituspaikasta on esitetty karttaliitteessä 1. Loistopolun laavun nykyinen ja uusi sijoituspaikka

Asianosaisten kuuleminen

Ehdotus siirrosta on ollut nähtävillä Palvelutorilla ja Lahden kaupungin verkkosivuilla 25.3.-7.4.2021 välisenä aikana. Asiasta on tiedotettu myös UusiLahti ja Nastola -lehdissä.

Muistutukset

Siirtoehdotusta koskien on tullut yhdeksän muistutusta, joista kahdeksan määräaikaan mennessä. Muistutukset koskivat pääsääntöisesti huolta laavun säilymisestä turvassa ilkvallalta ja että se on kaikkien saavutettavissa uudessa paikassaan.

Ilkivalta

Muistutuksissa nostetaan esiin laavun mahdollisen ilkivalta-alttiuden lisääntyminen uudessa paikassa, jossa nuoriso viettää koulun läheisyydessä aikaansa ja jossa se ei ole samanlaisessa valvonnassa kuin nykyisessä paikassaan, asutuksen tuntumassa. Koulun toimintojen siirtyessä Rakokiveen syksyllä 2021 nähtiin myös mahdollisena ilkivalta-alttiuden lisääntymisenä.

Laavun sijoituspaikasta toivotaan myös neuvoteltavan paikallisten liikuntajärjestöjen kanssa, mikäli laavu on pakko siirtää jonnekin muualle nykyisestä paikastaan.

Kaikki julkiset rakenteet ja kalusteet ovat alttiina mahdollisille ilkvallan teoille yleisillä alueilla. Ilkivaltaa ei pystytä estämään kuin jatkuvalla vartioinnilla, eikä se ole mahdollista. Asutuksen läheisyys ei välttämättä estä ilkvallatapausten toteutumista.

Uusi sijoituspaikka on valikoitunut yhdessä Maankäytön ja Liikuntapalveluiden kanssa, eikä laavua ei ole nimenomaan haluttu siirtää kauas nykyisestä paikastaan, jotta laavun vakiokäyttäjille helppo saavutettavuus säilyisi.

Savu-, käry- ja meluhaitat

Poliisin ja pelastustuloslaitoksen saamat palautteet savu-, käry- ja meluhaitoista ovat muistutusten mukaan yhden talouden tekemiä eikä laavusta ole häiriötä ympäristölle, päinvastoin. Lähinaapuruston haastatteluissa laavusta ei ole ollut haittaa lähiasukkaille. Koetaan kohtuuttomaksi, että yhden talouden mielipide aiheuttaa laavun siirtämisen, josta on tuhansille käyttäjille iloa nykyisellä paikalla.

Tulen polttamisen paloturvallisuuteen on kesäaikana varustauduttu keräämällä vettä tynnyriin laavun katolta ja huolehtien metsäpalovaroitusajankohtien noudattamista.

Vallitsevat tuuliolosuhteet vievät käryt pois asutuksesta ei asutuksen suuntaan. Samoin käy myös äänille.

Lähitalojen puuta polttavat tulisijat aiheuttavat saman, jopa laajemman ilmanlaatuongelman alueella.

Ilmanlaatukysymyksestä todetaan Ympäristöpalveluiden asiantuntijalausunnossa, että mittauksia ilman epäpuhtauksista ei ole tuolla tehty. Puu palaessaan epätäydellisesti (avopoltto, mahdollisesti kosteat polttopuut) synnyttää hiukkasia, joihin on sitoutunut polysyklisiä aromaattisia yhdisteitä mm. bentso(a)pyreeni. Tutkimuksissa ei ole pystytty osoittamaan alinta terveydelle haitatonta pienhiukkaspitoisuutta. Savuhaitta aiheuttaa viihtyvyshaitan. Laavun sijainti nykyisellään, lähellä

asutusta ei ole optimaalisin ja sen perusteella laavun siirtäminen on perusteltua.

Nastolan kunta on antanut luvan laavun sijoitukselle vuonna 2009 korostaen erityisesti huomioimaan lähiympäristön paloturvallisuuden. Rakennusvalvonnan katselmuksessa 2017 on sovittu tulenteon ohjeistamisesta sekä laavun asianmukaisen käytön vastuun olevan silloisella omistajalla, Nastolan seurakunnalla. Koska laavun savu-, käry- ja meluhaitoista on tullut ja tulee edelleenkin palautetta, Lahden kaupunki, Kaupunkitekniikka, tilanteen rauhoittamiseksi pitäytyy ehdotuksessaan laavun siirtämisestä uuteen paikkaan, kauemmas asutuksesta. Päijät-Hämeen pelastuslaitos ja Hämeen poliisilaitos lausunnoissaan puoltavat siirtoa asumisviihtyisyyden ja paloturvallisuuden vuoksi.

Laavun saavutettavuus

Uusi sijoituspaikka koetaan syrjäisemmäksi ja nykyistä vaikeammin saavutettavaksi.

Laavun uusi sijoituspaikka on vain n. 500 metrin päässä nykyisestä Loistopolkua pitkin ja jopa paremmin liikuntarajoitteistenkin saavutettavissa. Autolla pääsee koulun pihalle, josta johtaa tasainen maasto suunnitellulle paikalle. Talvisin hiihtolatu sivuaa uutta sijoituspaikkaa.

Laavun merkitys asukkaille ja alueen käyttäjille

Laavu on rakennettu aikoinaan talkoovoimin ja siihen on vahvat tunnesiteet. Se on tuottanut vuosien varrella iloa suurelle käyttäjäkunnalle, koululaisista iäkkäämpiin.

Laavun siirtyessä Lahden kaupunki, Kaupunkitekniikan vastuulle, sitä kunnossapidetään samalla tavalla kuin muitakin kaupungin omistamia

laavuja; puhtaanapidosta huolehditaan, polttopuita toimitetaan kuukausittain, rakenteita huolletaan ja niiden kuntoa tarkkaillaan läpi vuoden. Näin laavun käyttö voi jatkua entiseen tapaan ja se tuottaa iloa aivan kuten nykyiselläänkin.

Yhteenveto

Lahden kaupunki, Kaupunkitekniikka esittää laavun siirtämistä sen aiheuttamien viihtyisyyshaittojen takia noudattaen yhdenmukaista käytäntöä tulipaikkojen etäisyyksissä asutukseen. Uudessa paikassaan laavu on yhtäläisen helposti saavutettavissa ilman lähiasutukselle aiheutuvaa haittaa. Mahdollista ilkivaltaa laavua kohtaan ei voida estää nykyisessäkään paikassa, mutta laavu siirtyy jatkuvan kunnossapidon piiriin kaupungin ottaessa sen vastuulleen.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Hallintovalitus

Muutoksenhakuohje korjattu hallintolain 51 §:n mukaisesti 23.11.2021 (korjaaja Helena Kuokkanen). Oli hallintovalitus, po. oikaisuvaatimus.

Toimenpiteet

Ote: kunnallistekniikka, rakennus- ja ympäristövalvonta, muistutusten antajat

Liitteet

Loistolaavun siirtoehdotus sijoituskartta

Muistutukset Nastolan Loistopolun laavun siirtoehdotuksesta

Hämeen poliisilaitoksen lausunto_Loistopolun laavun siirrosta

Päijät-Hämeen Pelastuslaitoksen Lausunto Loistopolun siirron suunnitelmiin

§ 15

Lukukadun katusuunnitelman hyväksyminen

1362/10.03.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Toimistoinsinööri Anna-Liisa Pulkinen p. 050 559 4135

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Lautakunta päättää hyväksyä Lukukadun katusuunnitelmat (piirustukset 2021-08-101-K, 2021-08-201-K).

Perusteluosa

Lukukatu sijaitsee Ahtialan kaupunginosassa. Katusuunnitelma on voimassa olevan asemakaavan mukainen. Lukukatu on noin 35 m pitkä tonttikatu. Alue on vanhaa omakotialuetta, joka on kaavoitettu -90 luvun lopulla. Kadusta ei ole olemassa vanhoja suunnitelmia, eikä sitä ole rakennettu. Nykytilanteessa tonttiliittymät ovat Koulumäenkadun ja Marinkadun varrella ja jatkossa kulku tonteille tapahtuu Lukukadun kautta.

Suunnitelmassa ajoradan leveys on esitetty 4,0 metriä leveäksi ja yksipuoleisesti kaltevaksi. Kadun kuivatus toteutetaan uudella sadevesi kaivolla, joka liitetään olemassa olevaan hulevesiverkostoon. Nähtävillä

olon jälkeen tonttiliittymän sijaintia siirrettiin lähemmäksi
Koulumäenkadun suuntaan, kiinteistön omistajan toiveesta.

Suunniteltu katu on esitetty suunnitelmapiirustuksissa piir.nrot:

2021-08-101-K Lukukatu, asemapiirustus

2021-08-201-K Lukukatu, pituus- ja tyyppipoikkileikkaus

Asianosaisten kuuleminen:

Katusuunnitelmat ovat olleet nähtävillä 10.6. – 23.6.2021 Palvelutori
Kympissä sekä kaupungin verkkosivuilla. Kadunvarren kiinteistöille jaettiin
tiedote nähtävillä olosta kirjeitse.

Katusuunnitelmasta ei tullut muistutuksia nähtävillä oloaikana.

Muutoksenhaku

Hallintovalitus

Toimenpiteet

Ote: asianosaiset, kunnallistekniikka

Liitteet

Lukukatu katusuunnitelma

Kaupunkiympäristölautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 01.09.2021

§ 16

Tiedoksi merkittävät asiat

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta merkitsee asiat tiedokseen.

Perusteluosa

Kaupunkiympäristölautakunnalle tuodaan tiedoksi seuraavat asiat:

Kaupunkiympäristölautakunnan alaisten viranhaltijoiden
viranhaltijapäätökset ajalta 8.6. – 23.8.2021

Maankäytön ja aluehankkeiden yleiskaavoittajan viranhaltijapäätökset,
maankäytön poikkeamislupa- ja suunnittelutarveratkaisupäätökset, ajalta
7.6. – 22.8.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunkiympäristölautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Lahden kaupunki, Kaupunkiympäristölautakunta, 01.09.2021

§ 17

Muut asiat

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Puheenjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa

Lautakunta keskusteli liikenneturvallisuuden parantamisesta vaaralliseksi tunnetuilla suojateilla ja päätti kutsua liikenneturvallisuustyöryhmän puheenjohtajan asiantuntijaksi lautakunnan syyskauden kokoukseen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: kaupungininsinööri

Kaupunkiympäristölautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 7, § 8, § 10, § 11, § 16, § 17

Lahden kaupunki

MUUTOKSENHAKUKIELTO

oikaisuvaatimus/kunnallisvalitus

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Kaupunkiympäristölautakunta
Pöytäkirja

nro 2

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 9, § 14

Lahden kaupunki

OIKAISUVAATIMUSOHJE, kunnallisasiat

Oikaisuvaatimusoikeus

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksistä, jotka koskevat virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista (Laki kunnallisesta viranhaltijasta 50 §).

Oikaisuvaatimusviranomainen

Asianomainen viranomainen/toimielin (mainittu päätöksessä/otteessa)

Yhteystiedot

Lahden kaupunki / kirjaamo

Postiosoite: PL 202, 15101 Lahti

Käyntiosoite: Lahden Palvelutori, Lahti-Piste, Kauppakeskus Trio, 2. krs,
Aleksanterinkatu 18

Lahti-Pisteen aukioloaika: 8.00–18.00, **oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä oikaisuvaatimus on jätettävä kuitenkin kirjaamon (= viraston) aukioloaikana eli klo 15.00 mennessä**, jotta se katsotaan ajallaan saapuneeksi

Kaupunkiympäristölautakunta
Pöytäkirja

nro 2

puh. 03 814 2214

Sähköposti: kirjaamo(at)lahti.fi

Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun päätös on asetettu nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä ja muussa tapauksessa seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Oikaisuvaatimusaika taloudellisin ja tuotannollisin perustein tehdystä irtisanomisesta koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen sekä sen tekijä ja yhteystiedot. Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle oikaisuvaatimusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä riippumatta tavasta, jolla se toimitetaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä,

Kaupunkiympäristölautakunta
Pöytäkirja

nro 2

vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin oikaisuvaatimus on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Kaupunkiympäristölautakunta
Pöytäkirja
Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 12, § 13

nro 2

Lahden kaupunki

VALITUSOSOITUS, kunnallisasiat

Valitusoikeus ja valitusperusteet

Vaikutuksiltaan vähäisenä pidettävästä asemakaavan muutoksesta valituksen voi tehdä ne, joiden oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa. Alueellisella ympäristökeskuksella ja muulla viranomaisella on toimialaansa kuuluvissa asioissa valitusoikeus. Valitusoikeus on myös maakunnan liitolla ja kunnalla, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia. Rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan on myös valitusoikeus.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, toimielin on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen. Pelkästään kunnan jäsenyyden perusteella valitusoikeutta ei ole silloin, kun kyse on vaikutuksiltaan vähäisenä pidettävästä asemakaavan muutoksesta.

Valitusviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Yhteystiedot

www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus

Raatihuoneenkatu 1

13100 Hämeenlinna

Kaupunkiympäristölautakunta
Pöytäkirja

nro 2

029 56 42210

faksi 029 56 42269

hameenlinna.hao(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten
asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika ja sen alkaminen

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaamisesta. Kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen kaikkien valitukseen oikeutettujen tietoon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen

vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valituskirjelmään on liitettävä:

- 1) valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) selvitys pöytäkirjan nähtävillesopimuksesta, ellei asia muutoin ilmene asiakirjoista
- 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HOL 32 §).

Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Kaupunkiympäristölautakunta
Pöytäkirja
Tuomioistuinmaksut

nro 2

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suoritetuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta.

Kaupunkiympäristölautakunta
Pöytäkirja
Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 15

nro 2

Lahden kaupunki

VALITUSOSOITUS, hallintovalitus

Valitusoikeus

Päätöksestä saa valittaa se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitusviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Yhteystiedot

www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus

Raatihuoneenkatu 1

13100 Hämeenlinna

029 56 42210

faksi 029 56 42269

hameenlinna.hao(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika ja sen alkaminen

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

Vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä

kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Annettaessa päätös asianosaiselle tiedoksi hänen suostumuksellaan sähköisenä viestinä hänen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HOL 32 §).

Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksut

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suoritetuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta.